

شناخت نظام بهره‌برداری مناسب در توسعه پایدار بخش کشاورزی (با تأکید بر تعاونیهای تولید روستایی)

رضا صفری شالی

کارشناس ارشد توسعه روستایی-دانشگاه صنعتی اصفهان

در این نوشتار پس از ارائه توضیح کوتاهی درباره انواع نظامهای بهره‌برداری در ایران، با تمرکز بر تعاونیهای تولید روستایی، و همچنین با توجه به فاکتورهای نرم‌افزاری و سخت‌افزاری به نقد و ارزیابی این تعاونیها در توسعه پایدار بخش کشاورزی پرداخته می‌شود. به همین منظور سعی شده برای مشخص شدن این امر ابتدا با توجه به آمار و اطلاعات جهانی موجود و در دسترس، به نقش تعاونیها در توسعه پایدار (که شکل بارز و ملموس آن در کشاورزی مشخص است) اشاره شود. سپس با توجه به تحلیل نتایج تحقیقات میدانی و کتابخانه‌ای انجام شده در داخل کشور به نقاط قوت این تعاونیها و همچنین ضعفهایی که در این رابطه مشاهده شده، پرداخته شود. تحلیل نتایج نشان می‌دهد که بخش کشاورزی کشورهای صنعتی برای افزایش بهره‌وری و میزان تولید، کاهش هزینه‌ها، و... به سمت تعاونیها رفته‌اند و در این زمینه توانسته‌اند به موفقیت‌های بالایی برسند. و اما در کشور ما نیز این تعاونیها در هر جا که با مدیریت متخصص و سازماندهی بهتر، آگاهی و آموزش اعضا، عضویت داوطلبانه و مشارکت عمومی و همگانی (که رابطه معکوس با دخالت دولت دارد) همراه بوده‌اند، توانسته‌اند به موفقیت‌هایی برسند. و به همین منظور توصیه می‌شود با توجه به فاکتورهای ذکر شده، برای دستیابی به موارد زیر (که نقش اساسی در توسعه پایدار بخش کشاورزی دارند) به تشویق در جهت توسعه این نوع از نظام بهره‌برداری در شکل درست و واقعی پرداخته شود:

- کشت یکپارچه و هماهنگ و جلوگیری از خرد شدن مجدد اراضی
- کاهش هزینه‌های تولید، بالا بردن میزان تولید و در نتیجه افزایش درآمد کشاورزان
- افزایش راندمان آبیاری با توجه به حیاتی بودن اینگونه از منابع طبیعی
- استفاده مشترک از ماشین‌آلات کشاورزی و تسهیل در ارائه این گونه خدمات با توجه به افزایش سطح

مکانیزاسیون

- فراهم آوردن صنایع تبدیلی و تکمیلی و جلوگیری از گسترش مهاجرت
- تشویق کشاورزان به مشارکت در کارهای دسته جمعی با توجه به حفظ محیط زیست
- رعایت عدالت اجتماعی در این بخش از تولید که خود می‌تواند زمینه‌ساز توسعه پایدار باشد.